

KASIM 2024
SAYI-11

Örgütlenme Bülteni

“ Öğretmenler! Yeni Nesil Sizin Eseriniz Olacaktır. ”
Mustafa Kemal Atatürk

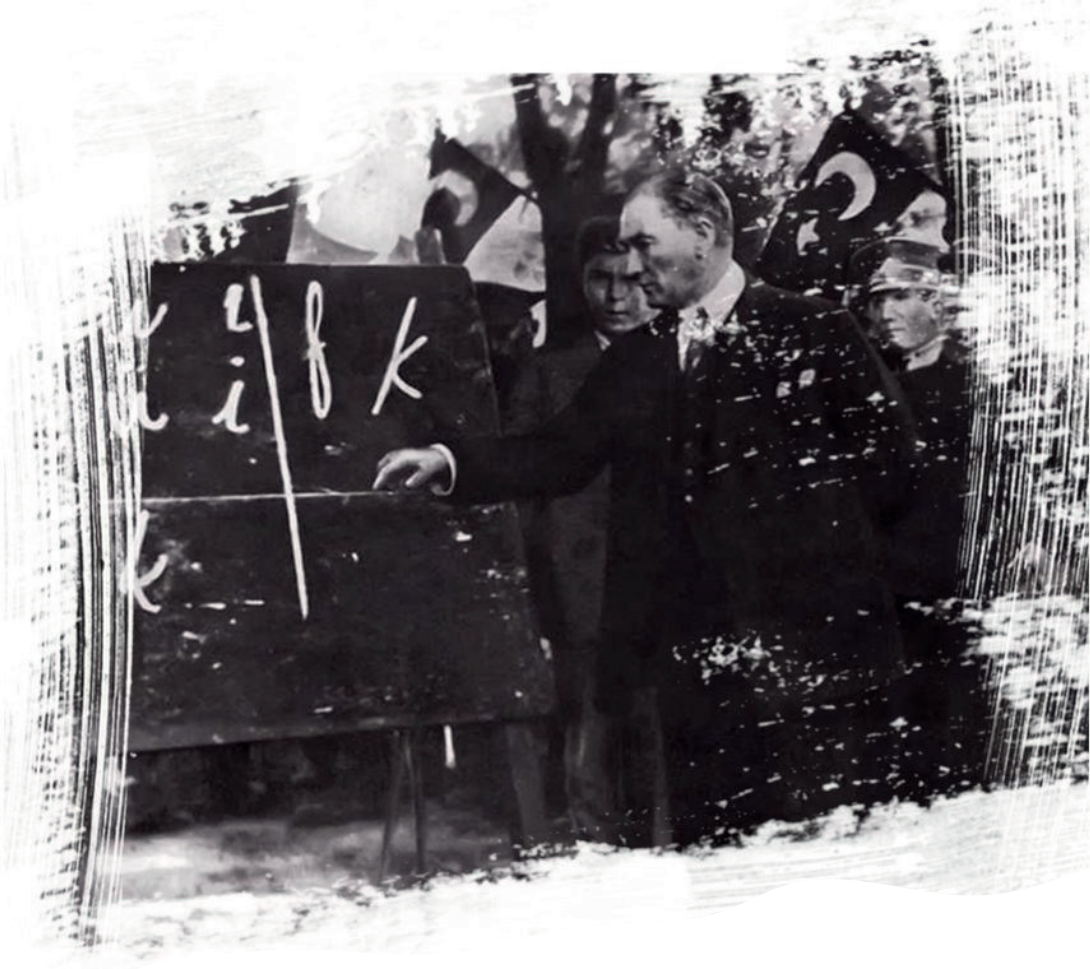

Eğitim İş

Aylık bültenlerimizi ve raporlarımızı
QR kodu okutarak takip edebilirsiniz.

www.egitimis.org.tr

BAŞÖĞRETMENİMİZ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasının ardından ülkenin çağdaş uygarlık seviyesine ulaşabilmesi için ekonomik, sosyal ve kültürel yönden kalkınmaya yönelik atılan önemli adımlardan biri de 1 Kasım 1928 tarihinde "Türk Harflerinin Kabulü ve Tatbiki Hakkındaki Kanun" un TBMM'den geçmesi ve yasanın 3 Kasım 1928 tarihinde resmî gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmesi olmuştur.

Latin harflerinin kabulünün ardından ülkede okuma yazma bilen sayısının artırılması için seferberlik başlatılmış ve yeni harflerin öğretilmesi amacıyla Mustafa Kemal Atatürk bizzat yazı tahtasının başına geçerek dersler vermiştir. Bunun üzerine 11 Kasım 1928 tarihinde gerçekleştirilen Bakanlar Kurulu toplantısında Atatürk'e Başöğretmenlik ünvanı verilmiştir. Bu kararın ardından 24 Kasım 1928 tarihinde yaş, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın herkesin eğitim alabileceği Millet Mektepleri açılmış ve MUSTAFA KEMAL ATATÜRK aynı tarihte BAŞÖĞRETMENLİK ünvanını kabul etmiştir.

Günün anlam ve önemi nedeniyle Türkiye'de 24 Kasım günü 1981 yılında resmi olarak "ÖĞRETMENLER GÜNÜ" olarak ilan edilmiştir.

1. Atatürk döneminde eğitime verilen önem ve öğretmenin saygınlığına karşın günümüzde uygulanan eğitim sistemi ve öğretmenlik mesleğinin onuruna verilen zararın boyutu nedir?

29 Ekim 1923 tarihinde kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, bir ülkenin bağımsızlığının temelinde alanda kazanılan savaşın da ötesinde, eğitim olduğunu her fırsatta dile getirmiştir.

Bu bilinçle henüz Kurtuluş Savaşı devam ederken 15 Temmuz 1921'de Maarif Kongresi toplanmış, bu toplantının öncesinde ise (25 Kasım 1920) öğretmen ve öğrencilerin askerlik yükümlülüklerinin ertelenmesi kararı alınmıştır. TBMM'nin savaş koşullarından kaynaklı olarak eğitime ayıracak bir bütçesi olmamasına rağmen ülkedeki okul sayısının ve öğrenci mevcudunun belirlenmesi, ulusal bir eğitim sisteminin kurulması amacıyla Türkiye'nin toplanan ilk kongresinin bir eğitim kongresi olması, eğitimin ülkenin bağımsızlığı, kalkınması, çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmasında en büyük gereklilik olduğunu ve Atatürk'ün öğretmenlere verdiği büyük değeri açıkça ortaya koymaktadır.

Mustafa Kemal Atatürk "Benim asıl kişiliğim öğretmenliğimdir; ben milletimin öğretmeniyim...Eğer Cumhurreisi olmasam, Maarif Vekilliğini almak isterdim..." sözleriyle öğretmenlik mesleğinin önemini her fırsatta vurgulamış ve toplumun ilerleyebilmesinde eğitimin rolü üzerinde titizlikle durmuştur.

Savaş ortamında dahi tüm konuların üstünde bir öneme sahip olan eğitim ve öğretmenlik mesleği, 2000'li yıllarda özellikle de son dönemde bambaşka bir sürece evrilmiştir. Müfredat adı altında laik, bilimsel, çağdaş eğitimden kopuk biçimde hazırlanan "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli", öğretmenlik mesleğini itibarsızlaştırmayı hedefleyen bir içerikle hazırlanan "Öğretmenlik Meslek Kanunu", okullarda bilime ve laik eğitime aykırı olarak din adamlarının okullarda dini eğitim vermesini içeren bir uygulama biçimi olan ÇEDES Projesi eğitimin niteliğini hiçe sayan ve öğretmenlik mesleğini değersizleştirmeye yönelik atılan adımlardan sadece birkaçıdır. Tüm bu uygulamaların eğitim sistemine ve öğretmenlik mesleğine verdiği zararı somut olarak gördüğümüz durumlar son dönemde öğretmenlere karşı artan şiddet olayları ve yapılan ulusal ya da uluslararası ortak sınav sonuçlarında ve değerlendirmelerde öğrencilerin düşen başarı düzeyleridir.

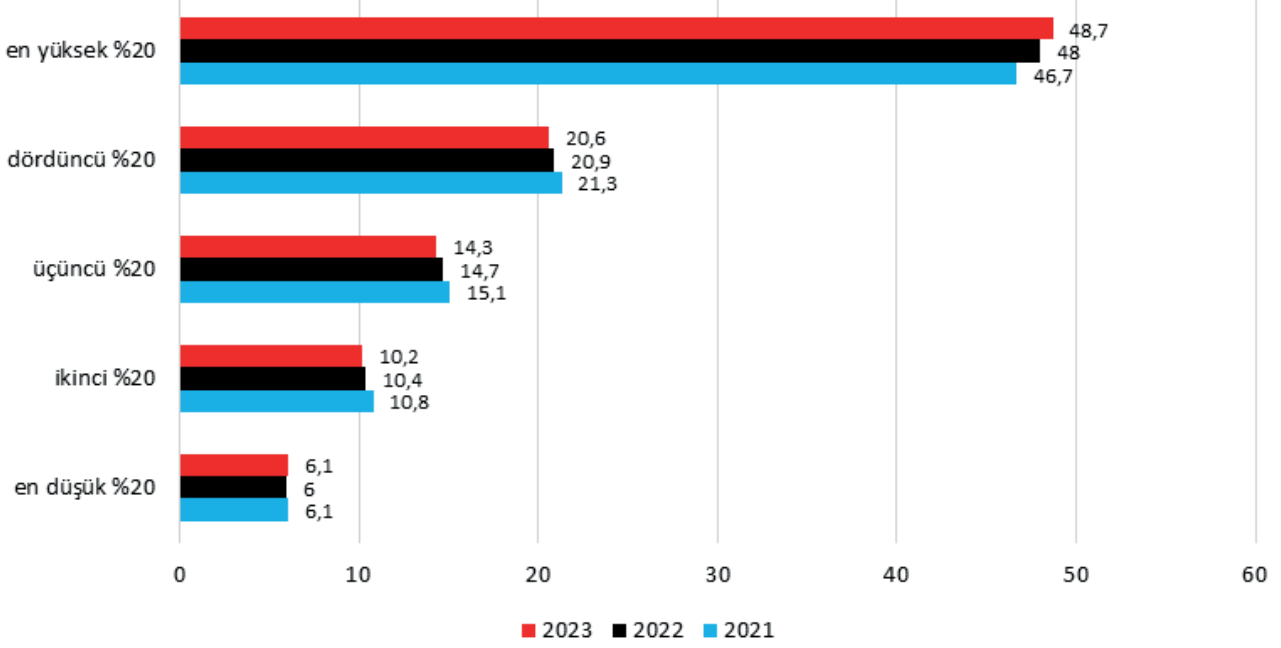
Bugün yaşanan tüm bu olumsuzluklara rağmen Eğitim-İş olarak Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün eğitime verdiği önemin bilinciyle bilimsel, laik, parasız, çağdaş eğitim için mücadelemize ve mesleğimizin onuruna sahip çıkmaya devam ediyoruz.

2. Pandemiden bu yana devam eden yüksek enflasyon rakamlarına göre ülkede geçim sıkıntısının ulaştığı boyut ve gelir dağılımı eşitsizliğinin geldiği nokta nedir?

Türkiye 2001 krizi sonrası ulaşabileceği en yüksek enflasyon oranlarına ulaştığı bir dönemden geçerken hükümet anlattığı ve aslında IMF reçetesi dediğimiz neoliberal politikalar ile sürecin üstesinden gelmeyi amaçladığını her fırsatta dile getirmektedir.

İzlenen politikaların beklenen sonucu bir kesimin (sabit gelirlinin) yoksullaşması bir kesimin (değişken gelirlinin) zenginleşmesidir. Nitekim Türkiye ekonomisi pandemide ile başlayan önemli enflasyon artışlarının etkisiyle süreci fiilen yaşamaktadır. Neoliberal politikaların kaçınılmaz sonucu olan gelir dağılımı adaletsizliğindeki artışa bakıldığında durum daha açık görülecektir.

Gelirden pay alan %20'lik gruların payları

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

Grafiğe göre 2021 yılından 2023 yılına kadar geçen süreçte gelirden en yüksek payı alan %20'lik kesimin payı her yıl artarken diğer dört gelir grubunun aldığı payda azalma eğilimi görülmüştür. Türkiye'de enflasyon belli bir kesimi zenginleştirirken toplumun geri kalanını her yıl daha fazla yoksullaştırmış ve kalıcı negatif etkiler bırakmıştır.

Neoliberal politikaların bu etkisi 2024 yılı boyunca da devam etmiş, yılın bitmesine yaklaşık iki ay kala başlayan asgari ücrete zam tartışmaları ve tahminleri, TCMB başkanının %25 oranını telaffuz etmesi gündemin temel meselesi haline gelmiştir. 2024 yılının ikinci altı ayında enflasyon artışının yüksek oranlarda devam etmesine rağmen asgari ücrete zam yapılmamış olması, asgari ücretin açlık sınırının altında kalmış olması ve 2025 yılı için %25 oranında zam yapılması halinde asgari ücretin açlık sınırının üstüne çıkamayacak olması zaten oldukça zorlaşan geçim şartlarının daha fazla zorlaşmasına ve zengin fakir arasındaki gelir adaletsizliğinin daha yüksek düzeylerde olmasına neden olacaktır.

Birleşik Kamu İş tarafından açıklanan verilere göre Kasım ayı açlık sınırı 22 bin 24 TL olmuş asgari ücret bu sınırın 5 bin TL altında kalmıştır. Beslenmenin yanında diğer otonom ihtiyaçların da dikkate alınmasıyla hesaplanan yoksulluk sınırı ise 68 bin 245 TL olmuştur. Bu verilere göre asgari ücretle çalışan sayısının oldukça yüksek olduğu Türkiye'de toplumun büyük kesimi açlık sınırının altında nerdeyse hayatta kalma mücadelesi vermektedir.

Grafik: TÜİK ve ENAG verilerine göre açıklanan enflasyon oranları

Kaynak: TÜİK ve ENAG resmi web sitelerinden edinilen veriler ile oluşturulmuştur.

TÜİK ekim ayı içinde beklendiği üzere bir önceki aya göre %48,8 oranında daha düşük bir enflasyon oranı açıklamış buna karşılık ENAG önceki aya göre %89,77 seviyesinde daha yüksek bir oran açıklamıştır.

Dört aylık enflasyon ise (haziran-ekim) %12,06 şeklinde gerçekleşmiştir. Enflasyon oranlarının % 40'ın üstünde gerçekleşmeye devam ettiği ortamda yılın bitmesine iki ay kalmasına rağmen hak edilen zam %12,06'da kalmıştır.

Görünen o ki düşük açıklanan aylık enflasyon oranları ile emekçinin enflasyon ve yoksullukla sınava 2025 yılında da devam edecek ve yoksul için yoksullaşmanın zengin için ise zenginleşmenin dozu artmaya devam edecektir.

3. OECD 2024 Eğitime Bakış Raporu'na göre OECD ülkeleri arasında Türkiye'de öğretmen maaşlarının durumu nedir?

OECD tarafından hazırlanan "Eğitime Bakış" raporunda öğretmenlerin eğitim aşamalarına ve görev sürelerine göre aldığı maaş düzeyleri ülkelere göre her yıl açıklanmaktadır. 2024 yılı raporunda da yer alan bu veri, Türkiye ve OECD ortalaması baz alınarak karşılaştırılmıştır.

Tablo: Türkiye ve OECD ortalamasında eğitim düzeylerine ve öğretmenlerin deneyim sürecine bağlı olarak aldıkları maaşların yeni başlayan öğretmen maaşına göre artış oranı (%) 2023

	ÇALIŞMA SÜRELERİ	TÜRKİYE	OECD ORTALAMASI
OKUL ÖNCESİ	Yeni başlayan	-	-
	10 yıldan sonra	4,321064931	23,18818931
	15 yıldan sonra	3,254882323	31,03044788
	En yüksek	8,629611083	60,71899818
İLKOKUL	Yeni başlayan	-	-
	10 yıldan sonra	4,321064931	26,81407513
	15 yıldan sonra	3,254882323	34,93342844
	En yüksek	8,629611083	63,87066096
ORTAOKUL	Yeni başlayan	-	-
	10 yıldan sonra	4,282819092	27,28589826
	15 yıldan sonra	3,228141285	34,7530126
	En yüksek	8,553230209	64,04654586
ORTAÖĞRETİM	Yeni başlayan	-	-
	10 yıldan sonra	4,282819092	28,6632018
	15 yıldan sonra	3,228141285	35,62713301
	En yüksek	8,553230209	64,90821084

Kaynak: OECD Eğitime Bakış 2024 Raporu'ndan edinilen veriler kullanılarak tarafımızda hesaplanmıştır.

Tabloda görüldüğü üzere göreve yeni başlayan bir öğretmene göre Türkiye'de okul öncesi ve ilkokul düzeyinde 10 yıldan fazla deneyimi olan bir öğretmen %4,32, 15 yıldan fazla deneyimi olan %3,25, en yüksek deneyime sahip olan ise %8,62 fazla maaş almakta yani maaşlardaki artış oranları oldukça düşük düzeylerde gerçekleşmektedir.

Türkiye'de durum buyken OECD ortalamasında okul öncesi düzeyinde 10 yıldan fazla deneyimi olan bir öğretmen %23,18, 15 yıldan fazla deneyimi olan %31,03, en yüksek deneyime sahip olan %60,71; ilkokul düzeyinde 10 yıldan fazla deneyimi olan bir öğretmen %26,81, 15 yıldan fazla deneyimi olan %34,93, en yüksek deneyime sahip olan %63,87; ortaokul düzeyinde 10 yıldan fazla deneyimi olan bir öğretmen %27,28, 15 yıldan fazla deneyimi olan %34,75, en yüksek deneyime sahip olan %64,04; en son ortaöğretim düzeyinde 10 yıldan fazla deneyimi olan bir öğretmen %28,66, 15 yıldan fazla deneyimi olan %35,62, en yüksek deneyime sahip olan %64,90 oranında fazla maaş almaktadır.

Sonuç olarak Őu an Türkiye’de yeni göreve başlayan (bekar) bir öğretmenin aldığı maaş 40.663 TL iken görev süresi arttıka gelinde yaŐanacak artış OECD ülkelerine göre oldukca düşük düzeylerde gerçekleşmeye devam edecektir. Öğretmenlerin ekonomik anlamda ülkenin içinde bulunduğu enflasyon ortamı ile birlikte yaşadığı geçim sıkıntısına ek olarak görev süresi arttıka ekonomik çöküntüden kurtulamayacağı ve ülkenin adil olmayan gelir dağılımı ve sabit geliri ile yoksullaŐmaya devam edeceği görülmektedir.

4. Milli Eğitim İstatistiklerine göre 2023-2024 döneminde Türkiye’de bulunan ücretli, sözleŐmeli ve kadrolu ğretmen sayısının geldiği durum nedir?

Milli Eğitim Bakanlığı’nın açıkladığı 2023-2024 istatistiklerinde yer alan ğretmen sayıları sözleŐmeli ve kadrolu olarak ayrıca verilmiştir. SözleŐmeli olarak çalışan öğretmenlerin hem maaŐları hem de iş güvencesi anlamında yaşadığı sorunlar bilinmektedir. 3+1 yani dört yılın sonunda kadroya alınacağı yönünde düzenlemenin sonucu olarak sözleŐmeli öğretmenlerin bu süreçte yaşadığı bilinmezlik, sözleŐmenin devam edip etmeyeceği endiŐesi, kadrolu öğretmenlere göre maaşlarının daha düşük düzeyde kalmasıyla geçim sıkıntısını daha büyük ölçüde yaŐaması iş veriminin düŐmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

	Kadrolu	SözleŐmeli
2022-2023	1.149.201	5.182
2023-2024	1.124.475	44.421

2022 -2023 döneminde göre 2023-2024 döneminde sözleŐmeli ğretmen sayısı 39.239 artmıŐtır. SözleŐmeli ğretmen sayısının 2022-2023 döneminde bu kadar düşük kalmasının nedeni 2022 yılında çıkarılan 7433 sayılı kanun ile sözleŐmeli çalışan öğretmenlerin kadrolu çalıŐmaya baŐvurması ve geçmesidir.

SözleŐmeli ğretmenlerin durumunun yanında sayıları yaklaşık 86 bine yaklaŐan ücretli öğretmenlerin durumu da oldukca vahimdir. Ders saati karŐılıđı ücret alan bu öğretmenlerin geinebilmesi imkansızken öğrenciler açısından da alınan eğitimin niteliği tartıŐmalıdır. n lisans ve lisans mezunlarının yapabildiği ücretli öğretmenlik yani eğitim fakültesine hiç uđramamıŐ bireylerin dahi ücretli ğretmen olabilme durumu eğitimin baŐarisını önemli ölçüde düŐürmekte ve bu duruma maruz kalan öğrencilerin geleceği hiç sayılmaktadır.

Tüm bu uygulamaların yanında sayıları 1 milyona yaklaŐan atanmayan öğretmenlerin mücadelesi, düşük ücretlerle farklı iŐlerde çalıŐmak zorunda kalınması, geçim sıkıntısının yanında gelecek kaygısı yaŐayan öğretmenlerin durumuna Milli Eğitim Bakanlığı’nın kulak tıkaması tasarruf tedbiri altında öğretmenlere iŐsizlik vaad etmesi, ülkenin eğitim sisteminin ve ğretmenlerinin yöneticiler tarafından getirildiği noktadır.

Öğretmenlik mesleğini; çıkarılan meslek kanunu, ekonomik geçim sıkıntısı, atanmama, baskı ve mobbing gibi birçok sorunla değersizleştirmeye, verimini ve önemini yok saymaya çalışan sistemin sonlandırılması her zaman olduğu gibi yine öğretmenlerin örgütlü mücadelesi ile mümkün olacaktır. Bu farkındalık ile Eğitim-İş olarak tüm baskılara karşı mesleğimizin onurunu ve çocuklarımızın geleceğini Başöğretmenimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün eğitim anlayışıyla ve aynı inançla korumak için mücadelemizi sürdüreceğiz.

5. 25 Kasım “Kadınlara Yönelik Şiddet ile Mücadele Günü” ve Türkiye’de son dönemde yaşanan kadın şiddetinin boyutu ve temel sebepleri nelerdir?

Türkiye’de ve dünyada azalmayıp aksine her geçen gün artarak devam eden kadına yönelik şiddete karşı önlemler alınması için nerdeyse her gün yaptığımız çağrıyla CESUR MELEKLER olarak adlandırılan MİRABEL KARDEŞLER’in katledildiği 25 Kasım günü yineliyoruz.

Dominik Cumhuriyeti’nin diktatör rejimine karşı siyasal özgürlükler için başkaldıran ve bu başkaldırının sonucunda defalarca hapsedilen, işkenceye maruz kalan ve 25 Kasım 1960 tarihinde tecavüze uğrayarak öldürülen MİRABEL kardeşlerin anısına Birleşmiş Milletler 1999 yılında 25 Kasım gününü Kadına Yönelik Şiddet ile Mücadele Günü olarak ilan etmiştir. MİRABEL kardeşlerin yaşadığı bu olayın ardından faşist yönetim, iktidar karşıtı hareketlerle bir yıl sonra nihayet sona ermiştir.

25 Kasım gününün kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında farkındalık yaratması amaçlanırken birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de durum tersine işlemekte ve şiddetin boyutu ve sayısı her geçen gün daha ciddi boyutlara ulaşmaktadır.

Kadına yönelik şiddetin patriyarkal kapitalizm tarafından işte, evde, sokakta hız kesmeksizin devam etmesi şiddetin tek yönlü olmadığını ve durumun temel bir toplumsal sorun olduğunu ortaya koymaktadır. Kadını yaşamın birçok alanının dışına iten, dahil etmek niyetinde olduğu zamanlarda ise sömürü amacını taşıyan patriyarkal kapitalizm, kendi düzeni içinde kadını ikincil konuma yerleştirmiş, güçsüzleştirmiş ve her türlü şiddete açık hale getirmiştir.

Türkiye’de de durum farklı olmamış patriyarkal kapitalizm tarihte de günümüzde de kadınların siyasi temsiliyette, iş hayatında, eğitimde erkeklere göre çok daha az oranlarda var olabilmesine neden olmuştur. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından her yıl açıklanan Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi’ne göre Türkiye, Katar (54.) ve Suudi Arabistan (55.) gibi ülkelerin bile gerisinde kalmış ve 63. sırada yer almıştır.

Türkiye için 2022 yılı Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi

Kadınların parlamentodaki temsiliyeti (%)	17,4	
	Kadın	Erkek
En düşük ortaöğretim mezunu nüfus (%)	59,1	78,1
İşgücüne katılım oranı (%)	35,1	71,4

Kaynak: UNDP verileri kullanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

Tabloda görüldüğü üzere Türkiye’de kadınların siyasi yaşamdaki temsiliyeti işgücüne katılma oranı ve en düşük ortaöğretim mezunu olma oranı erkeklere göre oldukça düşük gerçekleşmiştir.

Özellikle kadınların temsiliyet gücünün siyasi ve ekonomik yaşamdaki düşüklüğü söz hakkına sahip olması, güçlenmesi varlığını ilan etmesi önündeki en büyük engeldir. Bu da aslında patriyarkanın çizdiği sınırlar içinde var olma mücadelesi veren kadınların yaşadığı her türlü şiddet ve baskıya kapı aralamaktadır.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu tarafından açıklanan verilere göre Türkiye’de 2024 yılının ilk altı ayında 205 kadın erkekler tarafından öldürülmüş, 117 kadının ölümü ise şüpheli olarak kaydedilmiştir. 2024 yılının temmuz, ağustos, eylül ve ekim aylarında ise toplam 148 kadın erkekler tarafından öldürülmüş, 100 kadının ölümü ise şüpheli bulunmuştur.

Patriyarkanın yarattığı sistem ile başlayan kadını güçsüzleştirilme süreci her türlü kötülüğün ve en sonunda erkek şiddetinin engellenemez boyutlara ulaşması ile sonuçlanmaktadır.

Türkiye’de kadınların özgür biçimde sokaklarda gezebilmesi, mobbinge karşı var olma toplumun her alanında var olma savaşı vermesi ve erkek şiddetinden korunması için 2021 yılında çıkarılan İstanbul Sözleşmesi’ne derhal geri dönülmeli ve tüm maddeleri eksiksiz uygulanmalıdır. Kadınları yaşatmanın, var etmenin en önemli adımlarından biri kuşkusuz hukuki güvencelerdir. Kadının toplumun her alanında güçlenmesi, başta erkek şiddeti olmak üzere her türlü şiddete karşı korunması ancak bu koşulla mümkün olacaktır.

Hakkari Örgütlenme Çalışmamız

Bolu Örgütlenme Çalışmamız

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitim İş Yayınları, Ankara
Kasım 2024

EĞİTİMİŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU

Bülent METİN / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR

Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma ve Raporlama Uzmanı

GRAFİK-TASARIM

Hakan ÇELİKARSLAN

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06